

सन २०२०-२१ पासून पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या
नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी
विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु
करण्यास मान्यता देण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : व्हिओसी २०२१/प्र.क्र.३४/कौशल्य-२
दुसरा मजला, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (मुख्य), मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : १० मार्च, २०२१

- वाचा : १) कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी-२०१७/प्र.क्र.१५७/व्यशि-४, दिनांक १० मे, २०१८.
२) विभागाचे पत्र क्र.व्हिओसी-२०१७/प्र.क्र.१५७/व्यशि-४, दि. १२ जुन,
२०२० व दि. १३ ऑक्टोबर, २०२०.
३) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांचे पत्र क्र.८/
पूर्वव्यापान्यता/२०२०-२१/१५, दि. ०२ मार्च, २०२१.

प्रस्तावना :

पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम, +२ स्तरावरील व्हिलक्षी तसेच उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास परवानगी देण्यासाठीच्या ऑनलाईन प्रमाणित कार्यपद्धतीस विभागाच्या वरील संदर्भ क्र. १ येथील दिनांक १० मे, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली.

पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम व +२ स्तरावरील व्हिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमास मान्यता देण्याबाबतच्या कार्यपद्धतीस संदर्भ क्र २ येथील दिनांक १२ जुन, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली. कोविड-१९ प्रादुर्भावामुळे निरीक्षण संस्थांना निरीक्षण कार्यक्रम राबविण्यास अडचणी आल्याने अनेक संस्था अर्ज करण्यास व निरीक्षणास सामोरे जाण्यास असमर्थ ठरल्या होत्या. अशा संस्थांनी केलेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम, +२ स्तरावरील व्हिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्याकरीता रजिस्ट्रेशन व ऑनलाईन अर्ज करण्याची सुविधा दि. २६ ऑक्टोबर, २०२० पर्यंत चालू ठेवण्यास मुदतवाढ देण्यास संदर्भ क्र २ येथील दि. १३ ऑक्टोबर, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली.

सन २०२०-२१ करीता पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या नवीन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता देण्याकरीता विहीत मुदतीत ज्या संस्थांनी शासनाच्या vti.dvet.gov.in या वेबपोर्टलवर मान्यतेकरीता अर्ज केले होते व व्यवसायास आवश्यक सर्व सोयी-सुविधा पूर्ण करून निरीक्षणाकरीता विनंती केली होती अशा संस्थांचा निरीक्षण कार्यक्रम शासकीय औदयोगिक प्रशिक्षण संस्थांनी नेमलेल्या समित्यांमार्फत पूर्ण करण्यात आला आहे. सदर निरीक्षण समित्यांनी त्याचे निरीक्षण अहवाल vti.dvet.gov.in या वेबपोर्टलवर अपलोड केले आहेत. त्यातील जे अहवाल तपासुन निरीक्षण समित्यांनी मान्यतेकरीता शिफारस केली आहे असे पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या ०५ संस्थांचे अहवाल संचालनालयाच्या लॉगइन वर उपलब्ध झाले आहेत.

त्यानुसार +२ स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या तुकड्याकरीता प्राप्त झालेल्या अर्जाची संचालनालयास्तरावर छाननी करून संचालनालयाकडून योग्य त्या शिफारशीसह प्रस्ताव संदर्भ क्र.३ येथील दिनांक ०२ मार्च,२०२१ च्या पत्रान्वये प्राप्त झाला आहे. त्यानुसार सन २०२०-२१ पासुन पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या नविन संस्था व अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :

सन २०२०-२१ पासुन पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विद्यमान तसेच नविन संस्थेत नवीन/अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक संस्थांकडून ई-मेलव्दारे प्राप्त दस्तावेजांची छाननी करून त्यानुसार आवश्यक मानकांची पुरता करणाऱ्या ०५ संस्थांच्या एकूण ०५ तुकड्यांना पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या मान्यतेकरीता संचालनालयाकडून शिफारस करण्यात आली आहे त्या संस्थांचा तपशिल सोबतच्या प्रपत्र “अ” मध्ये सोबत जोडले आहे.

अटी व शर्ती:-

१. संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहिता १९८१ मध्ये नमुद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीची पुरता करणे बंधनकारक राहील. परवानगी प्राप्त झाल्यानंतर संस्थेला माध्यमिक शाळा सहिता व एम.ई.पी.एस. नियम १९८१ नुसार आवश्यक ते सर्व लेखे संस्था स्तरावर ठेवणे बंधनकारक राहील. संस्थेने माध्यमिक शाळा सहितेतील नियमांचे पालन न केल्यास अथवा शासनाने व संचालनालयाने दिलेल्या आदेशाचे, परिपत्रकाचे पालन न केल्यास संस्थेची मान्यता तात्काळ रद्द करण्यात येईल.
२. मान्य अभ्यासक्रमांच्या नविन/अधिकच्या तुकड्या सुरु करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यात येणार नाही.
३. मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन/संचालनालय/संचालनालयाच्या अखत्यारीतील संबंधित कार्यालये यांच्याकडून वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहील. संस्थेस कमाल मर्यादिपेक्षा जास्त शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारता येणार नाही.
४. शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहील. संस्थेस कमाल मर्यादिपेक्षा जास्त शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारता येणार नाही.
५. “कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम” असा सूचनाफलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहील. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेशक्षमता यांचा उल्लेख करण्यात यावा.
६. सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात आल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकरीता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गांची सेवा /वेतन व तदनुषंगिक बाबींची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहील. याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.

७. मंजूर अभ्यासक्रमाकरीता आवश्यक शिक्षकीय कर्मचा-यांच्या नियुक्त्या, त्यांची किमान शैक्षणिक अर्हता, अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार तात्काळ करण्यात यावी व संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांनी प्रवेश यादयांना मान्यता देण्यापूर्वी विहीत अर्हताधारक शिक्षकीय कर्मचा-यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे याची खात्री करावी व त्यानंतरच प्रवेश यादयांना मान्यता दयावी. केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संचालनालयास प्रादेशिक कार्यालयामार्फत सादर करावा.
८. भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने धोरणात्मक निर्णय घेतल्यास तो विनाअट व विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहील.
९. अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांमधील प्रवेशाकरीता, शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले सामाजिक/समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थेने काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यात यावेत.
१०. अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेत सुरु केल्याची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळास तात्काळ दयावी व त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.
११. मान्यता देण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्यांची प्रवेशक्षमता प्रति तुकडी ५० इतकी असुन, मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अश्या तुकड्या सुरु ठेवण्याकरीता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी-यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहील.
१२. मान्यता प्राप्त अभ्यासक्रम मान्यता दिलेल्या शैक्षणिक वर्षात संस्थेने सुरु न केल्यास अथवा सदर अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत सतत ३ वर्ष मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची मान्यता आपोआप संपुष्टात येईल. तदनंतर संस्थेस सदर अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी मान्यता प्रक्रिया नव्याने करणे आवश्यक राहील.
१३. शासनाने मान्यता दिलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमाचा दर्जा व गुणवत्ता उच्च प्रतीचा राखण्याच्या दृष्टीने संचालनालय स्तरावरून नियमितपणे प्रवेशित विद्यार्थ्यांची प्रशिक्षण गुणवत्ता तपासण्यासाठी प्रत्येक वर्षी ७५% पेक्षा कमी निकाल असणाऱ्या संस्थेचे प्रत्यक्ष निरीक्षण करण्यात येईल. एखाद्या संस्थेचा निकाल सतत ३ वर्षांमध्ये ७५% पेक्षा कमी असल्यास सदर अभ्यासक्रमांची मान्यता रद्द करण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल.
१४. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नवीन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.
१५. व्यवसाय अभ्यासक्रमांतर्गत मंजूर व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या मंजूर तुकडीनुसार मंजूर प्रवेशक्षमतेपेक्षा अतिरिक्त अनधिकृत प्रवेश करता येणार नाही. याकरीता संस्थेस “महाराष्ट्र राज्यात कृषि, पशु व मत्त्य विज्ञान, आरोग्य विज्ञान, उच्च तंत्र व व्यवसाय शिक्षण यांमधील अनधिकृत संस्था स्थापन करणे आणि अनधिकृत अभ्यास पाठ्यक्रम सुरु करणे (प्रतिबंध) अधिनियम, २०१३” लागू राहील.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये प्रपत्र “अ” मध्ये मान्यता दिलेल्या किती संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु केले, याबाबत तसेच अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांनी शासनास दि. ३१ मार्च २०२१ पर्यंत सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२१०३१०९४३८०६७५०३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ.सुवर्णा खरात)
सह सचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रत ,

- १.मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव.
- २.मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.
- ३.सर्व मा. मंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४.सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५.मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई.
- ६.सर्व सन्माननीय विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
- ७.मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ८.मा. अपर मुख्य सचिव ,शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक , मंत्रालय, मुंबई.
९. मा.अपर मुख्य सचिव ,कौशल्य विकास,रोजगार व उद्योजकता विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक , मंत्रालय, मुंबई.
- १०.संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
११. सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१२. सहसंचालक,व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय,मुंबई/नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१३. संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१४. संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
१५. सर्व कार्यासने, कौशल्य विकास,रोजगार व उद्योजकता विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
- १६.निवड नस्ती. (कौशल्य-२).

प्रपत्र अ

माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या नवीन तसेच अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास सन २०२०-२०२१ या शैक्षणिक सत्रापासून मान्यता देण्यात आलेल्या संख्यांची यादी.

अ.क्र.	प्रादेशिक विभागाचे नाव	ऑनलाईन नोंदणी क्रमांक	संस्थेचे नाव	अभ्यासक्रमाचा प्रकार (PreSSC/Bifocal)	मागणी केलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव	तुकड्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१	पुणे	PPS20६१३८	ॲंग्रीकल्चर डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती शारदानगर मालेगाव कॉलनी द्वारा संचलित शारदाबाई पवार विद्यानिकेतन डे स्कूल शारदानगर, मालेगाव कॉलनी, बारामती, ता.बारामती जि.पुणे	पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम	मल्टी स्किल फॉडेशन कोर्स (V१)	१
२	पुणे	PPS0६७०९८	ॲंग्रीकल्चर डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती शारदानगर मालेगाव कॉलनी द्वारा संचलित शारदाबाई पवार विद्यानिकेतन, बारामती, ता.बारामती जि.पुणे	पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम	इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी (V३)	१
३	पुणे	PPS20६६४८	मातृमंदीर विश्वस्त संस्था निगड पुणे द्वारा संचलित श्री.दादा महाराज नाटेकर पंचकोशाधारीत विद्यालय सोनवस्ती	पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम	मल्टी स्किल फॉडेशन कोर्स (V१)	१
४	पुणे	PPS१७५५७	विद्याप्रतिष्ठाण बारामती द्वारा संचलित विद्याप्रतिष्ठाण माध्यमिक शाळा बारामती जळोऱी एम.आय.डी.सी. बारामती	पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी (V४)	१
५	पुणे	PPS0६७९०	श्री.साई विकास संस्था मेतगुताड द्वारा संचलित चेतन दत्ताजी गायकवाड विद्यालय मेतगुताड ता.महाबळेश्वर जि.सातारा	पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम	मल्टी स्किल फॉडेशन कोर्स (V१)	१